

بەشى چوارەم

پىرە پەپوولەكانى ئىۋاران

ئەردەلان غەبدوللا

پىرەپەپوولەكانى ئىۋاران ، دوابەرھەمى كۆمەلە چىرۆكى شىرزاڧدحەسەنە. لەپاش ئەم بەرھەمەو، ئىتر وەرزى سەوزى رۆمان دەستىدەكات . ئەم كۆمەلە چىرۆكە سالى 2004 ، چاپى يەكەمى كراو. ئەم كۆمەلە چىرۆكە برىتىيە لە 6 چىرۆكى كورت .

1. پىرەپەپوولەكانى ئىۋاران.
2. گەمەى گۆپىنەوۋى قەپەۋىلەكان.
3. مالىك لەئاو.
4. مارلین.
5. كوودەئى كەروىشكەكان.
6. تابلۆپەكى ناتەواو.

زۆرسەيرە ئەم كىتەبە فەرەست (ناوەرۆك)ى نىيە !!! . خوينەر ناچارە خۆى بەدۋاى چىرۆكەكاندا بگەرپەت. ئەمەش بەپرواى من ، ھەلەيەكى جوان نىيە .

شىرزاڧ لەم بەرھەمەشدا ، جارىكى تر كۆمەلىك بابەت و مەسەلەى حەساس و گرنكى ووروژاندوۋە. وەكوو ھەمووجارىكىش ھەوللى داو، چەند پرسىياريك بخزىنىتە ناو مىشكى خوينەرەو. مەسەلەكانى (سىكس و پەيوەندىە نامۆكانى نىۋان ژن و پىاو، خۆشەويستى ، ھەژاراي و بىدرا مەتى ، نەخۆشى) . لەپرووى فۆرم و شىۋازى دەربرپن و زمانەو، ھىچ گۆرانكارىيەكى تازە نابىنيت. ديسانەو زمانى پەخشەن و شىعر ، بەزۆرى خۆيان بەسەر چىرۆكەكاندا سەپاندوۋە.

بیره پەپوولەکانی ئیواران

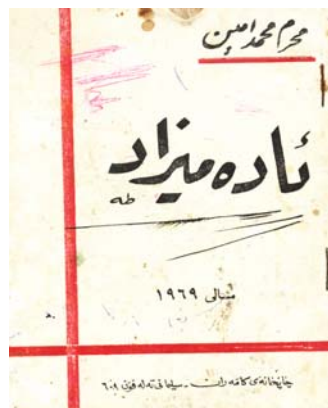
ئەم چیرۆکە باسی ژبانی یەکیک لە توێژە ھەژارەکانی ناوکۆمەلگای کوردی دەکات . باسی پیشە یەکی گرنک و ھەساس لەلایەک ، قیزەون و ناشرین لەلایەکی تر . ئەم چیرۆکە باسی تراژیدیای خەلکی (کەناس ، زبڵپێژ) دەکات . شیرزاد لەم چیرۆکەدا ھەولێ داوێ ، باسی ئەو حالەتە کۆمەلایەتیە بکات ، کەئەوخەلکانە تێیدا دەژین . ھەلسووکیەوت و کاردانەوێ خەلکی ، بەرامبەر بەم توێژە یان ئەم پیشە یە . بەداخەوێ لەکۆمەلگای کوردیدا چەند پیشەییەکی لەخۆرا بوونەتە عەیبە . یەکیک لەوانەش پیشە ی زبڵپێژیە . خەلکی ھەمووکاتیک دادو ھاواریانە بەدەست زبڵ و پاشەپۆوێ ، کەچی لەھەمانکاتیشدا ، ئامادەنین بە چاویکی ریزەوێ سەیری ئەو خەلکانە بکەن ، کەلە زبڵ و پاشەپۆکانیان رزگاریان دەکات . زۆرسەیرە خەلکی واھە یە لەکوردستاندا پێی شەرمە کاری کەناسی بکات ، کەچی کاتیک دەگاتە ئەوروپا ، مەمنوونە گەر بە کەناسی وەریبگرن !!.

(گەر دەتەوێ لە خۆلق و ئەتواری خەلکی تێگە ی .. وەرە وەک من سەیری تەنەکە ی زبڵ و زاریان بکە .. سەیری پاشەپۆک و گەندو گوویان ... کوپی خۆم .. فێربە .. دونیا زبڵخانە یەکی زۆرگەورە یە .. گەر گەرەکتە لێی حالی بیت .. بڕۆ ناوی و لووت مەگرە .. ل.6)

حالەتیکی گرنک یان خالکی مەزنی تر کە شیرزاد باسی کردووە ، مەسەلە ی میراتگەری پیشە ی ھەژاریە ، لەباوکانەوێ بۆ کۆرەکانیان . چونکە باوکی زبڵپێژە ، ئەمەیش دەبێتە زبڵپێژ . ئەمەش کارەساتی جینە ھەژارەکانی کۆمەلگایە .

(منم پاکترین خۆلپێژی شارەکت ، من نەک ھەرخۆم ... بگرە باوکیشم پتر لەسی سال زبڵپێژی ئەم شارە بوو ، ئەوەیان میراتەو بەتایفە بۆمن ماوەتەو ... ل 3)

بیره پەپوولەکانی شیرزاد و بۆخۆی محەرم محەمەد ئەمین

مامۆستا محەرم محەمەد ئەمین ، یەکیکە لە قەلەمە بەتواناکی چیرۆکی کوردی ، کەلەسالانی شەست و ھەفتاکاندا ، چەندین چیرۆکی جوانی نووسیوێ . دەتوانین بڵین ، یەکیکە لەمامۆستاکی چیرۆکی کوردی . لەکۆمەلە چیرۆکی " ئادەمیزاد " کەلەسالی 1969 لەچاپخانە ی کامەران لە سلێمانی چاپی

کردووه. چیرۆکیکی جوانی به ناوی " بۆخۆیی" نووسیوه. ئەو چیرۆکە باسی ژانی کۆریکی زبڵیژی شارى سلیمانی دەکات. زۆریه جوانی کاردانەوه و هەلۆیستی خەلکی لەبەرانبەر ئەو پیشەیه نووسیوه. هەرچەند سەیر دەکەم ، کۆرە زبڵیژەکەى شێرزاد ، لەگەڵ کۆرە زبڵیژەکەى محەرەم محەمەد ئەمین ، زۆر لەیەکەوه نزیکن ، هەر دەلێت کۆری یەک گەرەکن !.

گەمەى گۆرینهوهى قەرەوێلهکان.

لەم چیرۆکەدا شێرزاد بەتووندى ڕەخنە لە سیستمى تەندروستى بەگشتى و نەخۆشخانەکان بەتایبەتى دەگرێت . بەشیوەیهکی زۆرئەدەبى بەرز هەولێ داو ، ئەویەیهندى ناریک و پیکەى نەخۆش و کارمەندانى نەخۆشخانەکان(دکتۆر و سیستمەر و یاریدەدەرى پزىشک..هتد) ، بخاتە جیگای پرسىار و رەخنەوه.

وەپسێ و بێزارى لە خەون و خولپای درۆ ، لەدەرمان و دەرزى ، لەبىننى مەرگى سەدەها هاوێ ، لەژوانى ژنە مەرووەکان ... لەژەهرەوه بىگرە تادەگاتە خۆخستە خوارەوه لەسەربان ، زوو زوو چنگێک حەببان لەدەست یەکیک وەلادەدا ئەو وەختەى ژنێک بە بالایەک لە گەرەوه بەنێو قاوش و رارەوهکاندا دەسووتاو گارى دەدا ، بیاوان لەخەو ڕادەچەنین و توخمى ژنیان بەنەفرەت دەکرد ، کە نازانن چۆن خۆبکوژن ...ل 30

بەدرۆى هەناسە هەلەمژینى پاک خۆمان لە قاوشەکانى ژن و کچەکان نزیک دەخستەوه..ل 31

نەخۆش ئەوکەسەبوو کە بێ داوو دەرمان ، بێ دەرزى ، بێ گریان بنوێ ، بێ خەونى ناخۆش و نرکەو نالەو پێخاندن ... هەندێ شەو لەسەر پێخاندن و نالەو هاواروگرانى نەخۆشەکان دەبێ بەشەپو تابەیانى کەس ناسرەوێ..ل 32

ئەم چیرۆکە باسی ژانی مندالیکی بیکەس دەکات ، کەلەیهکیک لەنەخۆشخانەکانى شاردا فریدەدرییت . مندالەکە جگە لەوێ کە بیکەسە ، لەهەمان کاتیشدا سەقەتە ، هەربۆیه بەناچارى هەرلەویش بەرەردەو گەرە دەبێت.

سەرنجێک

راستە لەکوردستاندا سیستمى خزمەتگوزارى زۆرخراپە . زۆر تەواوێ گەر بەپاشکاوێ بلێین ، لەرۆژەلاتى ناوەراستدا ، خراپترین سیستمى خزمەتگوزارىمان هەیه. مندالان بەگشتى و بێ کەسەکان بەتایبەتى ، وەزعیان زۆر زۆر خراپ و ناخۆشە.

وەلێ لەهەمانکاتیشدا چەند دەزگایەکی تایبەت هەن ، کە ئیھتەمام بە مندالی بیکەس دەدەن. هەرچەندە زۆرلاوازو خراپیشن . دیارە گەر دەزگای حکومیش نەبێت ، ئەوا هەر دەزگایەکی ناھکومى پەیدادەبێت . لەبەر ئەوە من پێم وایە ، ئەمە هەلەیهکی گەرەوه ، کەمندالیکی بێ کەس ، لەنەخۆشخانەیهکدا بژی . چونکە شتى وا رێى تێناچێت . بەبروای من چۆنێتى دارپشتنى ئەم چیرۆکە ، زۆر دوورە لە لۆژیکەوه. باشتربوو پالەوانێکی تری دروستکردایە ، یان لەجیاتى نەخۆشخانە ، باسی دەزگایەکی تری بکردایە .

مالئىك لەئائو

ئەم چىرۆكە باسى كارەساتىك دەكات كەبەسەردوورگەيەك دىت ، ئەوئىش كەمى شوئىن بۇ ئەوخەلكە زۆرەى دوورگەكەيە . ھەربۆيە دەبىت سالانە چەند كەسىك فرىدېرىنە ئاۋەكەۋەو بېنە قووربانى ، بۇئەۋەى ئەۋانى تر بژىن .

سەرۆك خىل :

ئىۋە ھەرھەمووتان دەزانن كە ئىمە لەم دوورگەيەدا گىرمان خواردوۋە ، چەند سالل جارىك ژمارەمان زىاد دەكا ، ۋائەمسالىش ۋەك نەرىتى باۋوپاپىران مەرجه ھەندىكتان ئامادەبن وبېنە قووربانى خواۋەند ، ئاۋاش نەبىن نەخۇراك بەشمان دەكاۋ نەئەۋخاكەى لەسەرى دەژىن ، ۋەك جارن ھەندىكتان دەخەينە ئىۋ بەلەمىك و بى سەۋل دەتانەين بەدەم ئاۋەۋە ... ل 55 .

دىارە يەكەمىن كەسىش كەدەبىتە قووربانى كۆپ وكچىكى عاشق دەبىت . يەكەمجار كۆرەكە فرىدەدەنە ئاۋەكە . پاشان كچە خۇشەۋىستەكەى ، ئەوئىش خۇبىيەخت دەكات و خۇى فرىدەداتە ئاۋەكەۋە . كەۋتە دۋاى بۇنى جىماۋ .. كەۋتە دۋاى تامى فرمىسكەكانى كۆرەى لەۋەند ... شوئىن پىيەكانى .. بەۋئومىدەى كەلەئىردەريادا بەيەك بگەن ... ل 57 .

دىارەلەم چىرۆكەدا شىرژاد دەيەۋىت ئەۋەمان پى بلى : كەيەكەمىن شت لەم ۋلاتەدا كەدەكرىتە قووربانى ، عىشق و خۇشەۋىستىيە . دەيەۋىت بلىت ، كە خۇشەۋىستى چەندە بە چاۋىكى سووك و بى بايەخەۋە سەيردەكرىت . ۋەلى لەھەمانكاتىشدا ، پىمان دەلىت ، كە ھەمووكاتىك خۇشەۋىستەكان (عاشقەكان) ، ئامادەن گەرلەسەرزەۋىش بەيەك نەگەن ، ئەۋا لەئىرەۋى بەيەك دەگەن .

شىرژاد باسىكى گەۋرەى وورۋاندوۋە ، ۋەلى بەداخەۋە زۆر بەكوورتى ۋازى لىھىناۋە . ئەم چىرۆكە كورتىن چىرۆكى ئەم كىتەبەيە . ئاخرباسىكى گىنگى ئاۋا ، چۆن بەلاپەرە نىۋىك باس دەكرىت؟! . بەبرۋاى من دەبۋايە زۆرتى لەسەر بنووسايە و ، كەمىك باسەكانى چىتر بىردايەتەۋە .

سەرچاۋەكان :

بىرەپەۋولەكانى ئىۋاران . شىرژاد ھەسەن . چاپخانەى تىشك . چاپى يەكەم . سلىمانى . 2004

ئادەمىزاد . محرم محمد امين . چاپخانەى كامەران . سلىمانى . 1969 .